

BONIFACOVAS MUIŽAS VĒSTURE

Sagatavoja Līga Delvere
Konsultēja Anna Griestiņa
(26.01.2022.)

Kā radies nosaukums Bonifacova

Visticamāk, ka nosaukums Bonifacova saistās ar Bonifacija Benislavska vārdu.

1782.g. 17.jūnijā Bērzpils (Bēržu) muižnieks Ignatijs Benislavskis savā testamentā novēl Bērzpils muižu saviem brāļiem: Bonifacijam un Jānim.

Mantojumu sadalot, kāda no jaunajām muižām, Bonifacija īpašuma daļa droši vien nosaukta par Bonifacovu (saukta arī Bonifaceva). Vēstures avotos minēts, ka 1840.g. muižas īpašnieks ir Staņislavs Benislavskis, 1866.g., 1878.g. muižas īpašnieks ir Nestors Benislavskis Aleksandra dēls.

Ēkas arhitektoniskais raksturojums

- Ēka celta 19. gadsimta vidū, un tās projekta autors, kā var spriest pēc vēstures liecībām, varētu būt Pauls Makss Berči, kurš līdz 1871. gadam strādāja Daugavpilī un aktīvi darbojās arī laukos.

- ▶ Nelielā sarkano ķieģeļu ēka pirmajā brīdī var likties visai necila, un to varētu sajaukt pat ar pagastnamu vai kādu turīga zemnieka mājokli. Tomēr Bonifacovas muiža ir ar savu raksturu – tās projektētājs atteicies no muižu arhitektūrā vispārpieņemtiem un atzītiem arhitektoniski mākslinieciskās kompozīcijas paņēmieniem. Ēkas plānojums ir atbilstošs fasādēm un apjomam – vienkārša un funkcionāli pārdomāta vienkārtīga ķieģeļu ēka ar mansardu.
- ▶ Centrā, ko iezīmē rizalīts (uz priekšu izvirzīta ēkas daļa visā tās augstumā), atradās zāle, no kuras bija izeja uz dārzu, halle ar kāpnēm, kā arī neliela garderobe. Pa labi no zāles bija izvietotas saimniecības telpas (virtuve, ēdamtelpa), bet pa kreisi – trīs istabas ikdienas dzīves vajadzībām.

Muižas skaistā apkārtnē

- ▶ Muižas laikos iepretim mājai esot atradies plašs, brīvs laukums. Tur bijusi liela ovālas formas puķu dobe, netālu – augļu dārzs un parks ar dažādiem veciem kokiem. Apkārt parkam bijis žogs ar sarkanu ķieģeļu stabiem, pret ceļu uz baznīcas pusi atradušies vārti. Parkā bijuši labi kopti, grantēti pastaigu celiņi.
- ▶ Kad muižā valdīja Benislavskis, tika stādīta liepu aleja, jo šeit ciemojās daudz bagātnieku, pat no Vācijas. Pie mājas pagalmā bija daudz dekoratīvu augu un koku. Vienu no tiem sauca “koks ar saknēm uz augšu”, jo tiešām tas tāds arī izskatījās. Koka diametrs bija apmēram 75 centimetri, bet augstums – četri metri, lapas cieši saaugušas kopā, bet zari izskatījās pēc koka saknēm. Zem šī koka kungi parasti ēda pusdienas.

Muižas skaistā apkārtnē attēlos

Foto no Bērzpils b-kas krājumiem

Muižas skaistā apkārtnē attēlos

Foto no Bērzpils b–kas krājumiem

Bonifacovā dzīvojuši ievērojami cilvēki

- Eduards Šturms (1895.–1959.) – latviešu vēsturnieks un arheologs. 1938., 1939.g. ar ekspedīciju veica arheoloģiskos izrakumus Ičas apmetnē. Tajā laikā E. Šturma ekspedīcijas vadība bija noīrējusi istabu Bonifacovā.
- Ilze Loze– mums labi pazīstamā arheoloģe un vairāku grāmatu autore. 1988.–1989.g. viņas vadībā ekspedīcija veica izrakumus Ičas apmetnē sakarā ar plānoto Solas poldera izbūvi. Šajā laikā I. Loze dzīvoja pie Annas Griestiņas Bonifacovā.

Bonifacovā dzīvoja Gustavs Manteifelis

Muižā mūža pēdējos desmit gadus nodzīvojis pirmais latgaliešu kalendāra izdevējs Gustavs Manteifelis (1832.–1916.), kurš bija tuvs Benislavsku radnieks. Pēdējos gadus viņš sēdēja krēslā ar paralizētām kājām. Par viņu rūpējās vecākā brāļa Riharda (vai Rišarda) (1832–1887) dēls Jozefs (1870–1940), kuram tajā laikā piederēja Bonifacovas muiža. Divi Gustava Manteifela brāļi – Rišards un Johans – bija precējušies ar Benislavsku meitām, kurām pūrā dotas muižas.

Ieskats Gustava Manteifeļa biogrāfijā

- ▶ Gustavs Manteifelis ir dzimis 1832. gada 18. novembrī Rēzeknes apriņķa Dricānu muižā kā otrais no četriem dēliem barona Jēkaba Manteifeļa ģimenē.
- ▶ Lai gan ģimenē bija spēcīga poļu kultūras ietekme, Gustavs apguvis arī latgaliešu valodu.
- ▶ Viņa lielākā aizraušanās bijusi vēsture, etnogrāfija un arī apgaismotāja darbība Latgalē.
- ▶ Viņš latgaliski ir tulkojis zemnieku likumus, Bībeles stāstus, izdevis „Pilnīgu lūgšanu grāmatu” („Pilniga lyugszonu gromota”), sastādījis pirmo rēķināšanas pamācību latgaliešiem.

- ▶ No 1862. līdz 1871. gadam G. Manteifelis izdeva kalendāru „Inflantu zemes laika grāmota aba kalenders” („Inflantu zemes laika grāmata”).
- ▶ Grāmatā „Polijas Vidzeme” G. Manteifelis ir apkopojis materiālus par Latgales vēsturi.
- ▶ G. Manteifelis par saviem līdzekļiem vienā eksemplārā sagatavoja Latgales baznīcu albumu „Terra Mariana” („Māras zeme”), kuru veidoja Latgales mākslinieku darbi.
- ▶ 1916. gada 24. aprīlī dedzīgais tautas aizstāvis aizgāja mūžībā, viņa atdusas vieta ir Dricānu baznīcas dārzs.

Muižas ēkas likteņa līkloči

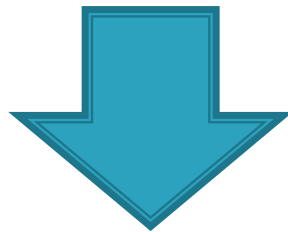
- 1906. gadā Bonifacovā darbojās ambulance. Bija ārsts, feldšeris, vecmāte un aptiekārs, kas slimajiem gatavoja un izsniedza zāles. Pagasta valdes rīcībā ambulances vajadzībām bija nodotas telpas dzīvojamās mājas apakšstāvā.
- Latvijas valsts laikā muižai tika atstāti 40 hektāri zemes līdz ar parku un visām ēkām. Pārvaldnieks šos 40 hektārus iznomāja apkārtējiem zemniekiem, bet īstie mantinieki dzīvoja Varšavā un nolēma muižu pārdot.
- No 1917.–1926.g. Bonifacovā darbojās neliela slimnīca. 1923.–1925.g. slimnīcā bija 20 gultas. Ārsti te bija sieva un vīrs Mamontovi, krievu emigranti no Ļeņingradas. Par medmāsu strādāja Tekla Pokrotniece. Vēlāk slimnīcu ar visu personālu pārcēla uz Kārsavu.

- ▶ 1927.gadā muižas centrs tika pārdots. Caur banku to nopirka vietējais zemnieks Dārznieks Jāzeps. Viņš, lai atmaksātu bankā kredītu, izzāģēja visu muižas parku un pārdeva visus lietas kokus. Viņš nojauca arī saimniecības ēkas un kalpotāju māju, kas nebija vajadzīgas, un izveidoja vienkāršu zemnieku saimniecību.
- ▶ Vācu laikā Bonifacovā atradās policijas štābs. Policijā (kārtības sargos) dienēja daudz vietējo puisi.
- ▶ 1944. gadā Bonifacovā kādu laiku dzīvoja partizāni, bet mājas īpašnieki bija aizbraukuši uz Vidzemi. 1944. gadā ēka pārgāja pagasta izpildkomitejas rīcībā.

- ▶ Kad kolhozu laikā šeit iekārtoja graudu klēti, mājas iekšienē bija viss izjaukts.
- ▶ Laika gaitā māja bija ļoti nolaista, grīdas puva, jumts tecēja. Ēku gribēja nojaukt, lai uzceltu zirgu stalli.
- ▶ Iedzīvotāji rakstīja vēstuli lauksaimniecības ministram ar lūgumu māju atremontēt un iekārtot kā dzīvojamo māju.
- ▶ Māja tika atremontēta kā 2-stāvu dzīvokļu māja, kurā bija iekārtoti 10 nelieli dzīvokļi. Tie tika piešķirti padomju saimniecības “Bērzpils” strādniekiem.

- ▶ Bonifacovas mājas tuvumā 1960-os gados tika iekārtots siena miltu cehs, kurā vairāki no iedzīvotājiem strādāja.
- ▶ 1963. gada rudenī Bonifacovā ienāca pirmie iedzīvotāji. Kā pirmajiem dzīvokļus piešķīra Škapara Antona un Griestiņa Pētera ģimenēm.
- ▶ Bonifacovas mājā no 1960-tajiem gadiem dzīvojuši brāļi Bērziņi– Pēteris un Lucijans ar ģimenēm, Griestiņa Pētera ģimene, Škapara Antona ģimene, Jaundžeikara Kazimira ģimene, Jurkānes Lucijas ģimene, Jaundžeikares Lucijas ģimene, Kovaļevskas Lucijas ģimene, Garjānis Kazimirs ar sievu Adali un Ziemelis Lucijans ar ģimeni.
- ▶ Tā tikai iedzīvotāji saglāba šo muižas ēku, lai arī nedaudz pārveidotā izskatā, un laika gaitā ir to uzturējuši.

Bonifacovas iedzīvotāju dzīves mirkļi

Iedzīvotāju dzīves mirkļi Bonifacovā.
Foto no Griestiņu Pētera un Annas ģimenes krājuma.
Iesniegts 08.08.2018

Iedzīvotāju dzīves mirkļi Bonifacovā.
Foto no Griestiņu Pētera un Annas ģimenes krājuma.
Iesniegts 08.08.2018

Bonifacovas iedzīvotāju dzīves mirkļi

Jaundzeikara Zigfrīda pavadballe Bonifacovā.
Foto no Griestiņu Pētera un Annas ģimenes krājuma.
Iesniegts 08.08.2018

Griestiņš Pēteris un Annas ģimene Bonifacovā.
Foto no Griestiņu Pētera un Annas ģimenes krājuma.
Iesniegts 08.08.2018

- ▶ No 2021.gada rudens māja stāv tukša. Par vismaz 4 dzīvokļiem rūpējas mājas iedzīvotāju pēcnācēji, kuri Bonifacovā uz vietas nedzīvo. No vecajiem iedzīvotājiem palikušas dzīvas tikai 3 sievas.
- ▶ No 1998.g. Bonifacovas muižas kungu māja ir vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis, valsts aizsardzības kārtas Nr.2841.

Bonifacovas muižas salidojums

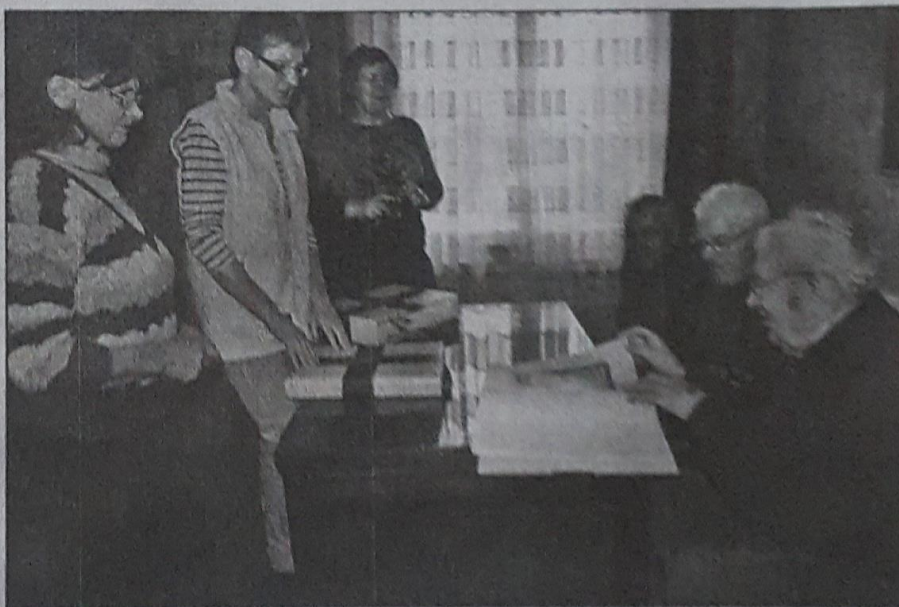

2000. gada jūlija pirmajā sestdienā Bonifacovā notika bonifacoviešu salidojums, uz kuru bija ieradušies, sabraukuši ap 60 cilvēku.

“Terra Mariana” aizceļo uz Bonifacovu

Balvu Centrālās bibliotēkas direktore Ruta Cībule, klātesot Bērzpils pagasta vadītājai Birutai Bogdanei un bibliotekārei Annai Griestiņai, Bonifacovas muižas iedzīvotājiem rādīja grāmatas “Terra Mariana” (Māras Zeme), kas 1888.gadā pasniegta Romas pāvestam un glabājas Vatikānā, samazināta izmēra faksimilizdevuma eksemplāru. Šīs grāmatas teksta autors un finansētājs savulaik bija Gustavs Mantelfells, kurš 1916.gada 24.aprīlī miris Bonifacovas muižā.

Ruta Cībule šo domu doties uz Bonifacovas muižu loloja jau kopš dienas, kad Latvijas Nacionālā bibliotēka Balvu bibliotēkai uzdāvināja grāmatu “Terra

“Terra Mariana” jeb “Māras zeme” Bonifacovā

Logina Z. «Terra Mariana» aizceļo uz Bonifacovu.-
Vaduguns, Nr.98,2014.g. 23.dec.

Benislavsku pēcteči apciemo Bonifacovu

Vairākkārt māju apskatīties braukuši
Benislavsku pēcteči.

2016.g. 10.augustā Anna Rzyška ar ģimeni
bija atbraukuši no Polijas. Apmeklēja arī
Bērzpils pag. bibliotēku. Viesus pavadīja
draudzes prāvests O.Misjūns un
novadpētnieks L. Rakickis.

Atmiņu mirkli fotogrāfijās no ciemošanās. Foto no Bērzpils b-kas krājuma

Anna Rzyńska apskata materiālus par Benislavsku dzimtu Bēržu draudzē

Bonifacovas muižas svētku afiša (2018.g.)

Bonifacovas muižas svētki

25.augusts

Muižas logu izrotāšana sestdienas rīta pusē-rotā muižas iemītnieki

Plkst. 11.00-12.30 Svētbīdis Bērzu Sv. Annas Romas katoļu baznīcā un neliels vēstures ieskats par Bonifacovas muižu

Izstāde "Muižas fotogrāfiju stāsti"(muiža, iemītnieki, notikumi un daba) projecēta uz ekrāna -visas dienas garumā Bonifacovas muižā

Lūgums bijušajiem un esošajiem muižas iedzīvotājiem līdzdarboties muižas svētku tapšanā un iesūtīt fotogrāfijas elektroniski pa e-pastu: berzpils@balvi.lv līdz 18.augustam

Plkst. 15.00 Mājražotāju tirdziņš

Plkst. 16.00 muižā ierodas muižkungs

Plkst. 16.30 Plāksnes atklāšana

Plkst. 17.00 - 18.45 Nautrēnu pagasta amatierteātra "Dekteri" teātra izrāde - Pauls Reimanis "Krustmāte Jūle no Tūles"

Plkst. 19.00-20.00 Muižkunga svētku biezputra

Plkst.20.00 Muižas iemītnieku pārsteigumi

Plkst. 21.30 Muižkunga pateicības runa

Plkst. 22.00 Zaļumballe muižas pagalmā

Citas aktivitātes paralēli svētku laikā:

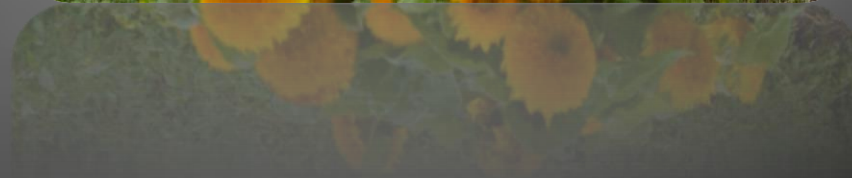
Izbraucieni ar muižkunga karieti (izbrauciens no personas 2,00 EUR)

Bonifacovas muižas jostas aušana

Foto studija ar muižkungu un viņa svītu

Pasākuma laikā tiks filmēts un fotografēts, materiāli izmantoti publicitātes vajadzībām

SVĒTKU MIRKĻI FOTOGRĀFIJĀS

Svētku mirkli fotogrāfijās

Svētku mirkļi fotogrāfijās

Svinīga muižas plāksnes atklāšana un iesvētīšana

Bērzpils pagasta bibliotēkas līdzdalība Bonifacovas muižas svētkos

- ▶ Iedzīvotāju fotogrāfiju apkopošana, ieskenēšana.
- ▶ Novadpētniecības materiālu apkopošana un informācijas sniegšana Balvu TIC ievietošanai internetā – DELFI, Balvu novada mājaslapā, preses izdevumos.
- ▶ Informācijas par muižu apkopošana Balvu CB Kultūrvēstures datu bāzei; iesniegta 21.08.2018

Izmantotie avoti

- ▶ <http://www.delfi.lv> Tūrismagids– Pilis un muižas– No kungu mājas līdz slimnīcai un pat policijas štābam: Bonifacovas muižas likteņa līkloči. Balvu TIC informāciju sniedza A.Griestiņa
- ▶ <http://balvurcb.lv> Balvu reģiona kultūrvēstures datu bāze– Bonifacovas muiža. A.Griestiņas apkopotā informācija
- ▶ Bērzpils bibliotēkas Novadpētniecības materiālu krājums

PALDIES PAR UZMANĪBU!